

Udvalget finder, at tiltalespørgsmålet i sager mod politipersonale ikke bør afgøres af politimesteren. Allerede efter de gældende regler er det den absolutte hovedregel, at tiltalespørgsmålet forelægges vedkommende statsadvokat til afgørelse.

Afgørelsen af tiltalespørgsmålet bør efter udvalgets opfattelse under en nyordning træffes af statsadvokaten uden indstilling fra politimesteren. Statsadvokaten har sit daglige virke i strafferetsplejen, følger udviklingen og har et virkelighedsnært forhold til kriminaliteten generelt. Derved sikrer man sig bedst muligt mod en usaglig forskelsbehandling mellem politifolk og almindelige borgere.

I de undtagelsestilfælde, hvor tiltalespørgsmålet efter de almindelige kompetenceregler skal afgøres af rigsadvokaten eller Justitsministeriet, bør tiltalespørgsmålet i sager mod politipersonale efter udvalgets opfattelse dog også fremover afgøres af disse myndigheder efter indstilling fra statsadvokaten (for Justitsministeriets vedkommende efter indstilling fra statsadvokaten og rigsadvokaten).

3.1.5. Advokatbeskikkelse

Ét medlem af udvalget finder af hensyn til at beskytte klagerens retsstilling, at »statsadvokatmodellen«¹ bør kombineres med en ordning, hvorefter der – hvis klageren begærer det – altid skal beskikkes en advokat for den pågældende. Det er imidlertid de øvrige medlemmers opfattelse, at der ikke vil være behov for at beskikke en advokat i en del mindre sager, f.eks. visse adfærdsklagesager. Disse medlemmer peger endvidere på, at det vil give en skævhed i forhold til indklagede, hvis man generelt beskikker en advokat for klageren, men ikke for indklagede. En ordning som den af det ene medlem foreslåede vil derfor forudsætte, at der i samme omfang beskikkes indklagede en advokat.

Det er de øvrige medlemmers opfattelse, at de almindelige regler om advokatbeskikkelse for forurettede formentlig vil give mulighed for advokatbeskikkelse i de fleste tilfælde, hvor der er behov herfor. Herudover bør der imidlertid være mulighed for, at retten kan beskikke en advokat for klageren, når forholdene taler derfor, f.eks. hvis klageren er mindreårig eller i øvrigt ikke skønnes egnet til at varetage sine egne interesser. Desuden bør der – som efter de gældende regler – altid beskikkes en advokat for klageren, hvis der i forbindelse med undersøgelsen skal afgives forklaring i retten. Der henvises herom til kapitel 11, afsnit 7, i betænkningen.

I betænkningens kapitel 11, afsnit 8, påpeger udvalget, at politifolk i kraft af deres erhverv har en særlig risiko for at blive udsat for undersøgelser/efforforskning, og at situationen forud for en egentlig

sigtelse for et strafbart forhold kan være mere belastende for politifolk end for andre, idet der som en konsekvens af straffesagen kan blive tale om afskedigelse eller disciplinærsag.

Udvalget finder på denne baggrund, at der bør være mulighed for, at retten – når forholdene taler derfor – kan beskikke en advokat for indklagede, selv om der ikke er rejst en sigtelse.

Desuden bør der efter udvalgets opfattelse – som efter de gældende regler – altid beskikkes en advokat for indklagede, hvis der i forbindelse med undersøgelsen skal afgives forklaring i retten.

3.1.6. Information om klageordningen

Det fremgår af betænkningens kapitel 11, afsnit 10, at det efter udvalgets opfattelse er af afgørende betydning for tilliden til en ny klageordning, at der i almenheden kan skabes forståelse for, hvorledes ordningen fungerer.

Dette forudsætter for det første, at klageordningen så vidt muligt opbygges forholdsvis ukompliceret med enkle sagsgange. Derudover påpeger udvalget betydningen af, at der i forbindelse med ikrafttrædelsen af en ny klageordning gøres en særlig indsats for at udbrede kendskabet til ordningen. Udvalget understreger desuden betydningen af, at befolkningen løbende informeres om behandlingen af klager over politipersonalet.

3.2. Forslag til klageordninger

3.2.1. Tidligere foreslåede løsningsmodeller

Udvalget har ikke fundet at kunne anbefale en gennemførelse af nogen af de tidligere foreslåede ordninger, der er beskrevet i betænkningens kapitel 9.

I betænkningens kapitel 12 har udvalget knyttet kommentarer til nogle af de løsningsmodeller, der tidligere har været fremsat forslag om, og som er beskrevet i betænkningens kapitel 9, afsnit 2, 5 og 6. Det drejer sig om forslagene om indførelse af en politiauditørordning, en ordning med et centralt eller flere decentrale klageudvalg, advokatordninger, en ordning med politiombudsmænd og endelig en ordning med politiklagenævn. Udvalget har ikke herved tilsigtet nogen udtømmende opregning af fordele og ulemper ved de nævnte forslag, idet der tværtimod i betænkningen fokuseres på deres negative sider. Ud fra en samlet vurdering af forslagene har udvalget ikke fundet, at de påviste ulemper ved forslagene kan opvejes af deres fortrin navnlig i form af organisatorisk og personelmæssig uafhængighed i forhold til dem, som skal efterforskes.